

1. Foreliggende forslag
2. Hver lærerunderskøt af statsmedel
til først arbejde

57
På grund Kongl. Handbruket Akademiska Föreläsnings-
Komiteés förordnande har undersökningar under sommaren
månad 1885 verkställt undersökningar i den för tilläggning
och odling af Träskmassan i egarna till Mossberga & Högrunns
socken, Ålands Nanna Mol af Hölmar län och för mer
anledning af de verkställda undersökningarna afgifva
följande

Attelände

De sänka markerna äro af mycket god beskaffen-
het och beståa förhållande af dyjard eller torf, på sand
eller lera. Dyjorden är väl förmutligen och står på öfver-
gång till mylla, så äro några särskilda växter såsom skön-
jas, torfmyr är mindre väl förmutligen och kan i den ses lem-
ningar af såf stam och bladdelar af björk och al, en och
annan sphagnumart och sparsamt sammis dessutom lem-
ningar af barrskog och löfskog. Ytan af de sänka mark-
na är beväxten med stora och andra dylika växter, här
och där med oxalis, ranunkulus, präa, datylis och felices,
dessutom med klippar, björk, tall och gran, hvilka äro
för varje figur närmare beskrifves i den bifogade uträk-
ningslängden, der öfver massens största och minsta
djup samt medeljäpse finnes upptaget.

Markernas afdränning är beror på sänkningen
af vånnerytan i Gladnäsområdet, en liten göt i Träskmassan,
hvilken göt med sitt höga vånnstånd omöjliggör odling
af den större massan. För att tillägga Träskmassan
är sådana nödiga fördjupa afloppar från Gladnäsområdet,
hvarför större afloppar och avses nödvändiga,
så som plan och profilen utvisa, der smärre bäckrännilar
strömma ned på massan och med sitt vånn öfver-
svämma densamma. De tillrinnande vatten är dock
af ej synnerlig stor myckenhet, hvarför afloppar
från Gladnäsområdet kunna bestå af
sitt ensamt 10 meters bottenbredd med ett

lutningsanlag på sidorna af 1: $1\frac{1}{2}$ och 20 meters botten-
bredd, der sten sättes in annans. Stensättning har ansetts
nödvändig i den stora skärningen och der för att förbygga
att för stor dagöppning i diket och sålunda ökrade kalibermått
och ökad kastnad för första upplagandet samt dessutom
för att reducera underhållskostnaderna till ett minimum.
Der stensättning efter rum göres den 1.5 meter hög och
bottenstenarna försänkta 0,3 meter under botten
för att förbygga ras.

Öfriga större oplapp hafva på grund af
den frammanför vännmassans startade kunnat
bestämmas till 0,6 meters bottenbredd med en lut-
ningsanlag på sidorna af 1: $1\frac{1}{2}$ i massen och
i den fasta marken 1:1.

Afshärnings- och afledningsdiken hafva blifvit
utlagda, der sådana ansetts nödiga, hvarvid hänsyn
tagits till en praktisk dränering af marken och
hvarigenom lagom stora figurer erhållits för
massens praktiska bruk. Dessa diken hafva erhållit
följande dimensioner, en djup af 1.0 meter, botten-
bredd af 0,6 till 0,8 meter och en lutningsanlag på
sidorna af 1: $1\frac{1}{2}$.

Baskdiken, der sådana behövas, äro i af-
härningskostnaden upplagda, emå de på större
delar af bölungen äro obehöfliga, der äro grän-
sar till massen.

Öfriga afdelningen af Trasmossen är
vidare de cirklar, som Fig. 14 ej blifvit genomdragna
af någon dike, på den grund att denna figur ej för
någon större hammar är utlös. Emå den är bevärd med
en oräddigt vackert bestånd af tall och gran, ut-
gör den i sitt närvarande skick en för gården mycket
värdefullt skogsbruk, som ej bör nedhuggas,
för att alla andra odlingsbara marker blifvit
upprättade, men emå genom den ifrågasatta
afdelningen möjligheten till fullständig

torrläggning blifvit beredd öfven för denna figur,
har den blifvit i planen och uträkningslängden
upptagen, ehuru den ej för närvarande bör adtas.

På egarens begäran och som af planens
hennes hafva undersökningar blifvit verkställda
rörande afdikning och odling af Stalhöfvan
och Toftmossen, tvänne smärre odlingar, bestående
de jordmånen i den förra af dyjord på sand och
i den sednare af dyjord på tennbunden lera.
Båda odlingarne äro i kanterna mycket steniga
och den sednare derstädes bevädd med torn, för
äfrigt äro de bevädda af starr och luskav af
ljärte och al. Stalhöfvan utgöres af 4 har 10.0 ar,
hvaraf ungefär hälften eller 2 har är stening och
grund marte. Toftmossen af 3 har 52.6 ar, deraf
1 har stening och lornbevädd marte. Hastnaden-
na för afdikningen af den förra utgöra 650 Kr^o
och för den sednare 450 Kr^o eller per har i Stalhöf-
van 151 Kr^o och per har i Toftmossen 127 Kr^o. Enär
en stor del af dessa odlingsmarkter utgöres af ste-
ning mark, hvars odling i och för sig ej kan verk-
ställas under 250 Kr^o per har eller sålunda i medeltal
200 Kr^o per har odlingsbar marte och då, enligt hvad
öfvan blifvit visat, afdikningen per har odlings-
mark, den steniga deri i tilläggsmått, skulle uppgå
till respektive 151 och 127 Kr^o, hvarigenom Hastna-
derna för odling och af dikning af en har skulle uppgå
till respektive 351 och 327 Kr^o per har, en kost-
nad, som måste anses för hög i förhållande till
den afkastning som kan vinnas af i förhållande till
Priser på landtmannas produkter, så och då
dessutom stora odlingslägenheter finnas vid
gårdar, hvilka kunna med mindre kost-
nad afdikas och sålunda har för rättning-
smanne anses sig vara afstyrt
odlingen och afdikningen af Stalhöfvan
och Toftmossen för närvarande

Derigenom skulle sålunda af de så kallade Plancherplåttor ej upptagas från Hålen VIII till Hålen XVIII och af Lohmossediktet från Hålen 4 till Hålen 10 samt bidraget af derstädes för en Sammanlaggd kostnad af 1100 Kr., hvilket utgår ur Kostnadsförslaget. Heltsumma, der sålunda endast Håstomassens afdikning kvarstår med 5400 Kr.

Frågan af den mark som tilläggas, och af de heda afgränsade mossarnes afdikning ej medtages i förslaget utgår 70 Hkr 972 ur för en kostnad af rundt lat 76 Kr 94 har em för afdikning och avtäckning tillsammans 153 Kr 94 har och är denna mark nu hänfören till jord som tilläggas endast för avtäckning.

Vågar låga hinder kan ej möta mot förslaget. Enär Håstomassen tillhär en egare och intet vattenverk eller dertill jemförlig byggnad ligger hinder i vägen för förslaget. ^{Likväl bör det hindra i vägen för förslaget i det förhållande att det är långt ifrån att orsaka skada, tyvärr är det gagnar för arbetet, i det att dess stora lätta trakter, som orsakar frost och dimma, försvinner.}

Beträffande arbetets utlöande föreslås att Håstomassens afdikning och avtäckning fördelas på fem år sålunda:

Under första året:

afslappet från nr 36 till nr 19. — Kr 2278,80

Tilläggs för arbetets tillstyr, vattenlösning

mm. — — — — — 327,20 2600,00

Under andra året:

afslappet 1a till 10 — — — — — Kr 502,66.

afloppet 11-18	kr 217,84	
Stallhørfædiken 1-VII	" 236,20	
Tøbbmossediken 0-4	" 150,00	
Tillægges for arbejds tilsyn, materialer m.m.	" 193,30	1300,00

Under tredje året

Divena ale	kr 177,40	
" a	" 1216,80	
Tillægges for arbejds tilsyn m.m.	105,80	1500,00

Under fjerde og femte året

Kostnader for adlingen	kr 3410,85	
" Tegdekningen	" 1821,60	
Tillægges for afvandede udgifter	" 267,55	5500,00

Samme Oppe 10900,00

Adlingsarbejdet udføres læmpeligst således, at den ikke trækvænnede del af løpbrænnen sættes væk den første stænk hvorefter pløjes og jærfares i af-
rigt som vant for beredning, af mylla, at den
den trækvænnede del af røttrugges og pløjes, se-
dan den ses og dybtet blifvet sammanfødt i hø og
og oppbevares. Gødning tørre da ej særskilt be-
holdes det 1te året, men det 2de stænk gødes
med superfosfat og kalimagnesia.

En læmpelig Cirkulation synes mig, følgen-
de: 1te Vædbrødshefte 2de Røtfrukter gødslade med
superfosfat og kalimagnesia samt brunnen lade-
gødes gødslad over og med ladinggødslad med tilsat
af aska 3de Hæfte over kom 4de Hæfte gødslad
med beumjær 5de 6de 7de græs af timotej og røttrøf-
ter tilsat af alsketklapper samt ångkraft.

Den den prøvde, hvoraf træsmassen
består, er vel værdt alle de kostnader, som på den
afdræning og adling kunne nedlægges, kan jeg
ej anse at træstykke træsmassen afdræ-
ning, men derimod afstykke stallhørfæden
og tøbbmasset på anførte skel og enden
egene armar søke beholde træsmassen (ad)

från odlingsfändan till arbetets utförande,
glömda till erhållande af lämnunderstär Rask-
massens afdikning; för hvilket arbete Raskna-
derna tillförlit beräknade till 3400 kronor.

Enärketen har förut lämnunderstär
af allmänna medel bekämnats till afdikning
af Rappplinge massu i Rappplinge socken.
På Åland år 1868 och har sin förutskän-
nans ej bekänt något annat med
lämnunderstär eller anslag af allmänna
medel utförat vattenbyggvars arbete i
enärketen

Kalmar den 21 September 1885.

Daniel Wedblad